

נבואת משה הרב מואיז נבון

במדבר פרק יב

(א) ותדבר מרים ואהרן במשה על אדות האשה הפשית אשר לקח כי אשה כשית לקח: (ב) ויאמר הרק אך במשה דבר יקוק הלא גם בנו דבר וישמע יקוק: (ג) והאיש משה עניו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה: (ד) ויאמר יקוק פתאם אל משה ואל אהרן ואל מרים צאו שלשתכם אל אהל מועד ויצאו שלשתם: (ה) וירד יקוק בעמוד ענן ויעמד פתח האהל ויקרא אהרן ומרים ויצאו שניהם: (ו) ויאמר שמעו נא דברי אם יהיה נביאכם יקוק במראה אליו אתודע בחלום אדבר בו: (ז) לא כן עבדי משה בכל ביתי נאמן הוא: (ח) **פה אל פה** אדבר בו ומראה ולא בחידת ותמנת יקוק יביט ומדוע לא יראתם לדבר בעבדי במשה: (ט) ויחר אף יקוק בם וילך: ...

דברים פרק לד

(י) ולא קם נביא עוד בישראל כמשה אשר ידעו יקוק **פנים אל פנים**:
אור החיים דברים פרשת וזאת הברכה פרק לד פסוק י

ולא קם נביא עוד. פירוש "ולא קם" עד עתה, ואומר "עוד" פירוש ולא יקום עוד כמוהו:

פירוש המשנה לרמב"ם מסכת סנהדרין פרק י

והיסוד השביעי נבואת משה רבינו. והוא, שנאמין שהוא אביהן של כל הנביאים שקדמו לפניו והבאים אחריו, הכל הם למטה ממנו במעלה, והוא בחיר ה' מכל המין האנושי, אשר השיג ממנו יתעלה יותר ממה שהשיג ושיג כל אדם שנמצא ושימצא. ... נבואת משה רבינו נבדלה מנבואת כל שאר הנביאים בארבעה הבדלים, (1) ההבדל הראשון שכל נביא איזה שיהיה אין ה' מדבר אתו כי אם על ידי אמצעי, ומשה בלי אמצעי כמו שאמר **פה אל פה** אדבר בו. (2) וההבדל השני שכל נביא לא יבואהו החזון אלא בזמן השינה ... ומצב שבו שובתים כל חושי ומתרוקנת מחשבתו **כעין שינה**, ומצב זה נקרא מחזה ומראה ... לא כן עבדי משה. (3) וההבדל השלישי שהנביא כאשר בא לו החזון ואף על פי שהוא במראה ועל ידי מלאך יחלשו כחותיו ומתחלחל גופו וירד עליו מורא עצום מאד כאלו הולך למות, ... ומשה אינו כן אלא יבואהו הדבור ולא תארע לו חלחלה כלל והוא אמרו יתעלה ודבר ה' אל משה **פנים אל פנים** כאשר ידבר איש אל רעהו, ... (4) וההבדל הרביעי שכל הנביאים לא יבואם החזון ברצונם אלא ברצון ה', ויש שישאר הנביא כמה שנים ולא יבואהו חזון, ויש שמבקשין מן הנביא להודיעם דבר בנבואה וישאר עד שתבוא לו הנבואה אחר ימים או אחר חדשים או לא תבוא לו כלל ... אבל משה רבינו כל זמן שירצה אמר עמדו ואשמעה מה יצוה ה' לכם, ...

... וכאשר יהיו קיימים לאדם כל היסודות הללו ואמונתו בהם אמתית, הרי הוא נכנס בכלל ישראל, וחובה לאהבו ולחמול עליו וכל מה שצוה ה' אותנו זה על זה מן האהבה והאחווה, ואפילו עשה מה שיכול להיות מן העבירות מחמת תאוותו והתגברות יצרו הרע, הרי הוא נענש לפי גודל מריו **ויש לו חלק**, והוא מפושעי ישראל. וכאשר יפקפק אדם ביסוד מאלו היסודות הרי זה יצא מן הכלל וכפר בעיקר ונקרא מין ואפיקורוס וקוצץ בנטיעות, וחובה לשנותו ולהשמידו ועליו הוא אומר הלא משנאיך ה' אשנא וכו' ...

פירוש המשנה לרמב"ם מסכת סנהדרין פרק י

והיסוד השמיני הוא תורה מן השמים. והוא, שנאמין שכל התורה הזו הנמצאת בידינו היום היא התורה שניתנה למשה, ושהיא כולה מפי הגבורה, כלומר שהגיעה עליו כולה מאת ה' הגעה שקורים אותה על דרך ההשאלה "דבור", ואין יודע איכות אותה ההגעה אלא הוא, עליו השלום, אשר הגיעה אליו, ושהוא במעלת לבלר שקורין לפניו והוא כותב כולה תאריכיה וספוריה ומצותיה, וכך נקרא מחוקק. ואין הבדל בין "ובני חם כוש ומצרים ופוט וכנען", "וישם אשתו מהיטבאל בת מטרד", או אנכי ה', ושמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד, הכל מפי הגבורה והכל תורת ה' תמימה טהורה קדושה אמת. ... וזהו ענין אין תורה מן השמים, אמרו [חז"ל (סנה' צ.)] שהוא האומר שכל התורה כולה מפי הקדוש ברוך הוא חוץ מפסוק אחד שלא אמרו הקדוש ברוך הוא אלא משה מפי עצמו וזה הוא כי דבר ה' בזה - יתעלה ה' ממה שאומרים הכופרים - אלא כל אות שבה יש בה חכמות ונפלאות למי שהבינו ה', ולא תושג תכלית חכמתה, ארוכה מארץ מדה ורחבה מני ים. ...

הרב אורי שרקי, "שיעורים בספר הכוזרי", מאמר שני, ד. תארי פעולות, יחס ושליה

הרמב"ם מונה י"ג עיקרים ... רב חסדאי קרשקש צמצם את עיקרי האמונה לשישה, ואילו רב יוסף אלבו העמידם על שלושה בלבד. אך הרשב"ץ כתב שיש עיקר אחד בלבד ביהדות – תורה מן השמיים ... איננו יכולים להגדיר את קיומו של האלוה, ולכן לא ניתן לקבוע נושא בלתי מובן כיסוד באמונה, אך מכיוון שהיה דיבור – התגלות ה' בצורה בלתי אמצעית – כבר ניתן לחייב אמונה ביחס לאירוע הזה. ולכן עיקר הכול הוא שהתורה היא דבר ה'.

יבמות מט: - כל הנביאים נסתכלו באספקלריא שאינה מאירה, משה רבינו נסתכל באספקלריא המאירה.

רבינו בחיי במדבר פרשת בהעלותך פרק יב פסוק ו

"בַּמִּרְאָה אֶלְיוֹ אֶתְנַדֵּעַ בְּחִלּוֹם אֶדְבֵר בּוֹ" - וראוי שתבונן כי כשכלל בכאן כל מעלות הנבואה בין במשה רבינו ע"ה בין בשאר הנביאים איך הזכיר בשאר הנביאים לשון "מראה" בקמ"ץ שהיא מלה מורה על דמיונות ובלבול הנבואה... אבל משה רבינו ע"ה מתוך שהיתה נבואתו עליונה על כלן לא היה רואה מאותן הדמיונות כלום אלא מראה אמתית קרובה אל השכל, ... וזהו שדרשו רז"ל: (יבמות מט ב) כל הנביאים כלן נסתכלו באספקלריא שאינה מאירה, ... וכמה מן הדמיונות, אבל משה ע"ה נסתכל באספקלריא המאירה, שנאמר: "ומראה ולא בחידות".

פירוש המשנה לרמב"ם מסכת סנהדרין פרק י

... והיסוד הששי הנבואה. והוא, לדעת שזה המין האנושי יש שימצאו בו אישים בעלי כשרונות מפותחים מאד ושלמות גדולה, ותכונן נפשם עד שמקבלת צורת השכל, ויתחבר אותו השכל האנושי בשכל הפועל, ויאצל עליהם ממנו אצילות שפע, ואלה הם הנביאים, וזוהי הנבואה ...

~ תורת אמת ~

רמב"ם הלכות יסודי התורה פרק ז הלכה ו

... ומה הפרש יש בין נבואת משה לשאר כל הנביאים שכל הנביאים שכל הנביאים בחלום או במראה ומשה רבינו מתנבא והוא ער ועומד שנאמר "ובבוא משה אל אהל מועד לדבר אתו וישמע את הקול", כל הנביאים על ידי מלאך, לפיכך רואים מה שהם רואים במשל וחידה, משה רבינו לא על ידי מלאך שנאמר פה אל פה אדבר בו, ונאמר ודבר ה' אל משה פנים אל פנים, ונאמר "ותמונת ה' יביט" כלומר שאין שם משל אלא רואה הדבר על בוריו בלא חידה ובלא משל, ...

~ תורה ללא ערעור ~

מלבי"ם דברים פרשת וזאת הברכה פרק לד פסוק י

ולא קם נביא עוד בישראל כמשה. וע"כ אין נביא רשאי לחדש דבר מעתה, ...

רש"י הירש דברים פרשת וזאת הברכה פרק לד פסוק י

משה הוא יחיד בכל הדורות, הן לענין הידיעה "פנים אל פנים", ... ה' בחר במשה מכל המין האנושי - ידעו (ראה פ' בראשית יח, יט; שמות לג, יב) - כדי להטיל עליו שליחות, ולצורך השליחות הזאת הוא התגלה למשה וגילה לו את רצונו בהתגלות ישירה, בלתי אמצעית. מעלה זו לא תושג על ידי שום נביא אחריו, ושום איש בישראל לא יוכל להתפאר בה. "פנים אל פנים" קיבל משה כל מלה של שליחותו (ראה שמות לג, יא; במדבר יב, ח), ונבואה שלא נתקבלה בדרך זו - באופן בלתי - אמצעי ובלא כל מסווה - לא תוכל לערער דבר מדברי ה' שנמסרו למשה באופן בלתי - אמצעי. ...

~ תורה נצחית ~

פירוש המשנה לרמב"ם מסכת סנהדרין פרק י

ויסוד התשיעי הבטול. והוא שזו תורת משה לא תבטל, ולא תבוא תורה מאת ה' זולתה, ולא יתוסף בה ולא יגרע ממנה לא בכתוב ולא בפירוש, אמר לא תוסף עליו ולא תגרע ממנו. ...

רמב"ם הלכות יסודי התורה פרק ט - הלכה א

דבר ברור ומפורש בתורה שהיא מצוה עומדת לעולם ולעולמי עולמים אין לה לא שינוי ולא גרעון ולא תוספת שנאמר את כל הדבר אשר אנכי מצוה אתכם אותו תשמרון לעשות לא תוסף עליו ולא תגרע ממנו, ונאמר והנגלות לנו ולבנינו עד עולם לעשות את כל דברי התורה הזאת, הא למדת שכל דברי תורה מצווין לנו לעשותן עד עולם, וכן הוא אומר חוקת עולם לדורותיכם, ונאמר לא בשמים היא, הא למדת שאין נביא רשאי לחדש דבר מעתה, לפיכך אם יעמוד איש בין מן האומות בין מישראל ויעשה אות ומופת ויאמר שה' שלחו להוסיף מצוה או לגרוע מצוה או לפרש במצוה מן המצוות פירוש שלא שמענו ממשה, או שאמר שאותן המצוות שנצטוו בהן ישראל אינן לעולם ולדורי דורות אלא מצוות לפי זמן היו, הרי זה נביא שקר שהרי בא להכחיש נבואתו של משה, ומיתתו בחנק על שהזיד לדבר בשם ה' אשר לא צוהו, שהוא ברוך שמו צוה למשה שהמצוה הזאת לנו ולבנינו עד עולם ולא איש אל ויכזב.

~ תורה אובייקטיבית ~

R. E. Berkovitz, God, Man and History, p.106

... a law instituted by a will of relative authority admits of compromise for the sake of expediency; the law of absolute authority will not be overruled by such considerations. All secular ethics lack the quality of absolute obligation. They are as changeable as the desires and the wills that institute them; the law of God alone is as eternal as his will. Secular ethics, derived as it must be from a relative will, is subjective; God alone is the source of objectivity for all value and all law.

נביא מיוחד: (1) ללא אמצעים (2) ללא חלום (3) ללא חולשה (4) ללא הגבלה